

آزمون تشویق مبتنی بر اصل صبر در مقابل تحمیل با سفسطه

این آزمون وسیله ای عینی است، که برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار یا خصایص اعضای خانواده به کار می رود.

مراد از عینی آن است که روش اجرا، نمره دادن، تعبیر و تفسیر آزمون بر اساس قواعدی معین و مشخص صورت می گیرد و از قضاوت و نظر اشخاص بی تأثیر است.

دستورالعمل تکمیل دفترچه آزمون

پاسخگوی گرامی ضمن تبریک به تصمیم شما برای یافتن جایگاه واقعی خود در زندگی و حرکت در مسیر

تشویق مبتنی بر اصل صبر در مقابل تحمیل با سفسطه

این دفترچه حاوی مجموعه عبارات دو سویه است که جایگاه واقعی شما را در عرصه های مختلف زندگی مشخص نموده و شاخص خوبی برای برنامه ریزی و تصمیمات آینده شماست. که باید یکی از دو سو را انتخاب و به خود یا دیگران نمره دهید.

در تهیه و تنظیم این دفترچه سعی شده است از معتبرترین و در دسترس ترین منابع دینی و علمی استفاده شود.

تذکرات:

۱. برای پاسخگویی به این آزمون هیچ محدودیت زمانی و مکانی وجود ندارد.
۲. هریک از موارد را مطالعه فرمایید و خود را براساس یک مقیاس ۹ درجه ای ارزیابی کنید. نمره ۹ در سمت راست یعنی شما ویژگی سمت راست را کاملاً به شکل بارز دارید و نمره ۹ در سمت چپ یعنی شما ویژگی سمت چپ را کاملاً به شکل بارز دارید و نمره ۰ (صفر) یعنی شما هیچ کدام از این ویژگی ها را ندارید.
۳. بهتر است برای خودسنجی دقیق تر به ازای هر امتیاز مثبت یا منفی، مصادیق عینی یا تعریف عملیاتی آن را در نظر گرفته و نمونه هایی را بنویسید. مثلاً اگر به خودتان نمره ۹ می دهید، بیان ۹ مثال و مصداق عینی، اعتبار بیشتری به نمره شما می دهد.
۴. نمره گذاری در دو مرحله انجام می شود. ابتدا جهت (سوی) گرایش و موقعیت خود یا دیگری را از نقطه صفر به سمت راست یا چپ مشخص نموده سپس درجه مورد نظرتان را از ۱ تا ۹ داخل دایره \bigcirc (برای خانمها) یا مربع \square (برای آقایان) یا مثلث \triangle (برای فرزندان) قرار دهید.
۵. توجه داشته باشید که شما نمی توانید در هر دوسوی مرز صفر نمره دهید. بلکه اگر نمره شما چند درجه ای به سمت مخالف گرایش دارد به همان میزان می توانید درجات سوی دیگر را کاهش دهید. (در هر ردیف دوسویه فقط یک نمره برای هر نفر ثبت می شود).
۶. سعی کنید از نمره صفر (تردید دارم) استفاده نکنید. مگر در مواردی که اطلاعات کافی ندارید و یا مفهوم آن را متوجه نمی شوید.
۷. سعی کنید ارزیابی خود و خانواده را سطح به سطح، گام به گام و جدول به جدول انجام داده و عجله نکنید.

۸. برای رسیدن به رشد و تعالی بیشتر، بهتر است از اعضای خانواده بخواهید تا از دید خودشان شما را ارزیابی نمایند. سپس نتایج را با نمره خودتان جمع نموده و معدل آن را به عنوان نمره واقعی خود محاسبه نمایید.
۹. در پایان هر جدول جمع کل جدول را به تفکیک سمت راست و چپ محاسبه و نتایج را در پاسخنامه دین درمانی مشکلات خانواده جهت ارائه به مشاور ثبت فرمایید.
۱۰. اگر همه اعضای خانواده از یک دفترچه برای امتیاز دادن استفاده می کنند، بهتر است از رنگهای متفاوت استفاده نمایند.

درجات ۱-۹ را می توانید به شرح جدول زیر محاسبه نمایید.

نمره	درجه	شرح
۱	نگرش:	نگاه و توجه فرد به آن سو بیشتر از سوی دیگر است.
۲	گرایش:	فرد میل به آن سو داشته و آن را تأیید می کند و حرکتش به آن سو بیشتر از سوی دیگر است.
۳	روش:	سبک و روش زندگی فرد به آن سو شبیه تر است. رفتارش بیشتر نمایانگر آن سو می باشد.
۴	منابعت:	فرد تابع و پیرو رهبرانی است که او را به آن سو راهنمایی می کنند.
۵	مواظبت:	فرد مراقبت از خود را در گرو آن سو می بیند. و حتی الامکان در کلاسهای آموزشی مرتبط به آن شرکت می کند.
۶	مداومت:	فرد اصرار بر حرکت در آن سو را دارد. و تحت تأثیر محیط از آن بر نمی گردد.
۷	حق جویی:	فرد حق خود را در آن سو جستجو می کند. و روزانه در پی جستجوی آن است.
۸	حق گویی:	فرد دیگران را به حرکت در آن سو تشویق و توصیه می کند.
۹	حق بویی:	فرد حرکت در آن سو را حق خود می داند و برای رسیدن به آن تلاش می کند. و لحظه ای از آن غافل نمی شود.

جدول مشخصات اعضای خانواده (مشارکت کننده در تکمیل این آزمون)

ردیف	نام و نام خانوادگی	نسبت خانوادگی	سن	تحصیلات	رشته تحصیلی	شغل	شماره تماس
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							

پس صبر کن آن گونه که پیامبران «اولو العزم» صبر کردند، و برای (عذاب) آنان شتاب مکن! (احقاف ۳۵)

قرآن درباره صبر انبیا آیات فراوانی را ذکر فرموده است، از جمله: «وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوَدُوا حَتَّىٰ أَنَاهُمْ نَصْرُنَا» همانا پیامبران قبل از تو، مورد آزار و تکذیب واقع شدند، ولی صبر کردند تا نصرت الهی فرارسید. آیه‌ای دیگر، تمام پیامبران را از صابران می‌داند. «كُلٌّ مِنَ

الصَّابِرِينَ»

پیام‌ها: ۱- لجاجت و اذیت و آزار کفار نسبت به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به قدری بود که پیامبر به دل‌داری و تسلی و سفارش خداوند نیاز دارد. فاصبرُ كما صبر... ۲- توجه به کیفر کفار، زمینه‌ساز صبر و استقامت مؤمنان است. «وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا... فَاصْبِرْ» ۳- انسان نیاز به الگو دارد و الگوها در رشد و سازندگی او نقشی مؤثر دارند. «فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ» ۴- همه‌ی انبیا در یک درجه نیستند، «أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ» و صبر همه‌ی آنها یکسان نبوده است. «كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ» ۵- پیامبر اسلام نیز از انبیا اولو العزم است و گرنه تکلیف به صبری همچون صبر آن پیامبران، بر حضرت روا نبود. «فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ» ۶- لجاجت و سرسختی کافران به قدری بود که صاحب «خُلُقٍ عَظِيمٍ» و «رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» را به درخواست عذاب وادار می‌کرد. (هر چند به این درخواست تصریح نشده است.) «لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ» ۷- رهبر باید سعه صدر داشته باشد. فاصبر... و لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ» ۸- سنت خداوند بر مهلت دادن به مردم است. «وَلَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ» ۹- عمر دنیا در مقایسه با آخرت، همچون ساعتی از یک روز است. «لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ» ۱۰- قرآن، بهترین وسیله تبلیغ، بلکه عین بلاغ و اوج آن است. «بِلاغٌ» ۱۱- فسق، سبب تباهی و مایه هلاکت فرد و جامعه است. «فَهَلْ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ» تفسیر نور، ج ۹، ص: ۵۳

خضر گفت: «پس اگر می‌خواهی بدنبال من بیایی، از هیچ چیز می‌پرس تا خودم (به موقع) آن را برای تو باز گو کنم.» (کهف ۷۰)

نکته‌ها: چنانکه در آیات قبل بیان کردیم؛ حضرت موسی با آنکه از پیامبران اولو العزم است و در علم شریعت، اعلم می‌باشد، ولی در سایر علوم، دانش خضر بیشتر بوده است.

پیام‌ها: ۱- مربی و معلم باید از ظرفیت شاگردان آگاه باشد. «إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ...» ۲- در واگذاری مسئولیت‌های فرهنگی، باید لیاقت‌ها شناخته و ضعف‌ها گوشزد شود. «إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ...» ۳- ظرفیت افراد برای آگاهی‌ها متفاوت است، حتی موسی تحمل کارهای خضر را ندارد. «لَنْ تَسْتَطِيعَ» ۴- رشد علمی بدون صبر، میسر نیست. رُشداً... و كَيْفَ تَصْبِرُ» ۵- بسیاری از مجادلات و کدورت‌ها، در اثر بی‌اطلاعی افراد از افکار و اهداف یکدیگر است. و كَيْفَ تَصْبِرُ... ۶- آگاهی و احاطه‌ی علمی، ظرفیت و صبر انسان را بالا می‌برد. «كَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خَيْرًا» ۷- با صبر و لطف الهی می‌توان به رشد و کمال رسید. «إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا» ۸- برای هر کاری که در آینده می‌خواهیم انجام دهیم، مشیت الهی را فراموش نکرده و «إِنْ شَاءَ اللَّهُ» بگوییم. «سَجِدْنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا» ۹- خضر معصوم بود، چون موسی تعهد کرد که از دستورهای او نافرمانی نکند. «لَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا» ۱۰- اطاعت از معلم و صبر در راه تحصیل، ادب و شرط تعلم است. سَجِدْنِي... صَابِرًا» ۱۱- تعهد گرفتن در مسایل علمی و تربیتی جایز است. «فَإِنْ أَتَبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي» ۱۲- سؤال کردن، زمان دارد و شبانزدگی در سؤال، ممنوع است. «فَلَا تَسْأَلْنِي... حَتَّىٰ أَخَذْتِ لَكَ» ۱۳- تمام کارهای انبیا، با دلیل، منطقی و حکیمانه است. «أَخَذْتِ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا» ۱۴- استاد و مربی باید از ذهن شاگردان، ابهام زدایی کند. «حَتَّىٰ أَخَذْتِ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا»

صبر کن، و صبر تو فقط برای خدا و به توفیق خدا باشد! و بخاطر (کارهای) آنها، اندوهگین و دلسرد مشو! و از توطئه‌های آنها، در تنگنا قرار مگیر!

(نحل ۱۲۷)

پیام‌ها: ۱- صبر (و هر توفیق دیگری)، از ناحیه اوست. «وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ» ۲- مبلغ (مشاور) باید صبور باشد. ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ... و اصبر ۳- صبر و ظفر هر دو دوستان قدیمند، بر اثر صبر نوبت ظفر آید. و اصبر... إِنْ اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا ۴- ایمان به امدادهای الهی، سبب سعه صدر و صبر می‌شود. اصبر... إِنْ اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا ۵- تقوا و احسان، وسیله‌ی جلب حمایت‌های الهی است. إِنْ اللَّهُ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ الَّذِينَ... مُحْسِنُونَ

پس صبر کن که وعده خدا حق است! (غافر ۷۷)

پیام‌ها: ۱- یاد قدرت الهی نسبت به تنبیه و کیفر مجرمان، عامل امید و صبر است. «فَبَشِّرْهُ بِمَا كَسَبَ... فَاصْبِرْ» ۲- تأخیر در کیفر مجرمان، نباید سبب شک و تردید شود. «فَاصْبِرْ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا» ۳- حق بودن وعده‌های الهی، مایه‌ی صبر و آرامش است. «فَاصْبِرْ» زیرا «إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا» ۴- پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در انتظار کیفر کفار در دنیاست، ولی خداوند طبق حکمت کار می‌کند و انتظارات پیامبر حکمت او را به هم نمی‌زند. «فَأَمَّا تَرْتِيكَ..» او تَتَوَقَّئِكَ» ۵- صبر در برابر ناملايمات، حدی ندارد و تا پایان عمر باید صبر کرد. فاصبر... فإما... تَتَوَقَّئِكَ»

تفسیر نور، ج ۸، ص: ۲۹۷

گام ۷	تحمیل با سفسطه	تشریح مبتنی بر اصل صبر										گام ۷										
		بیش از حد	خیلی زیاد	زیاد	بیش از متوسط	متوسط	کمتر از متوسط	ناخوبی	کم	خیلی کم	زرد دارم		خیلی کم	کم	ناخوبی	کمتر از متوسط	متوسط	بیش از متوسط	زیاد	خیلی زیاد	بیش از حد	
۱	احساس نیاز به دیگران	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱	احساس بی نیازی از دیگران
۲	خشم سریع	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۲	کنترل خشم
۳	خوش اخلاقی مشروط	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۳	خوش اخلاقی در همه جا
۴	کم صبری	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۴	مدارا با مردم
۵	شادمانی از دارایی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۵	شادمانی از فضل و احسان
۶	احسان مشروط	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۶	آغاز گر احسان
۷	کفران بسیار	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۷	سپاسگزاری از اندک
۸	احسان با منت	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۸	احسان بی دریغ
۹	انتظار عوض	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۹	عدم انتظار عوض
۱۰	عجله در انتقام	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	عجله در غم و گذشت
۱۱	صبر در گذشت کردن	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۱	صبر در انتقام
۱۲	احسان ریاکارانه	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۲	احسان خالصانه
۱۳	خوبی در برابر خوبی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۳	خوبی در مقابل بدی
۱۴	خیر رسانی مقطعی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۴	خیر رسانی روزانه و دائمی
۱۵	نیکی به طمع دریافت نیکی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۵	نیکی به عنوان ادای تکلیف
۱۶	اصرار بر خدمت	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۶	معاف کننده از خدمت
۱۷	حفظ مال با آبرو	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۷	حفظ آبرو با مال
۱۸	بد گفتار و درشت گویی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۸	خوش گفتاری و نرم گویی
	زخم زبان، تهمت و ناسزاگویی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۹	بر خورد با بردباری
	غفلت از قدرت الهی	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۲۰	یاد قدرت الهی در همه چیز
جمع																					جمع	